

# Trojanowska, Anna

---

## W kręgu doktora Tytusa Chałubińskiego - symposium w Instytucie Historii Nauki PAN

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 55/1, 228-230

---

2010

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



Autorzy referatów otrzymali liczne nagrody książkowe, a także propozycje opublikowania swych prac w różnych wydawnictwach.

Anna Trojanowska  
Instytut Historii Nauki PAN  
Warszawa

## W KRĘGU DOKTORA TYTUSA CHAŁUBIŃSKIEGO – SYMPOZJUM W INSTYTUCIE HISTORII NAUKI PAN

12 grudnia 2009 r. w Pałac Staszica w Warszawa odbyło się sympozjum *W kręgu doktora Tytusa Chałubińskiego* zorganizowane z okazji Roku Chałubińskiego przez Instytut Historii Nauki PAN i Polskie Towarzystwo Tatrzańskie. Partnerami tego przedsięwzięcia zostali: Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Polskie Towarzystwo Lekarskie, Towarzystwo Lekarskie Warszawskie, Kasa im. Józefa Mianowskiego - Fundacja Popierania Nauki, Pracownia Dziejów Inteligencji Instytutu Historii PAN, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy, Fundacja Pokolenia Pokoleniom.

Zebranych powitał prof. dr hab. Leszek Zasztowt, dyrektor Instytutu Historii Nauki PAN oraz wiceprezes Polskiego Towarzystwa Tatrzańskie, Tomasz Kwiatkowski.

Chałubiński, jako człowiek o rozlicznych zainteresowaniach, skupiał wokół siebie nie tylko ludzi związanych z środowiskiem lekarskim, ale też przedstawicieli innych profesji, których połączyła wspólna pasja – umiłowanie przyrody, gór a zwłaszcza Tatr. Tym dwóm obszarom działalności Chałubińskiego poświęcono oddzielne sesje referatowe, które poprowadzili dr Barbara Petrozolin-Skowrońska oraz prof. dr hab. Andrzej Paczkowski.

Pierwszą sesję rozpoczął prof. dr hab. n. med. Jerzy Woy-Wojciechowski (Prezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego) przedstawiając referat *Tytus Chałubiński w tradycji środowiska lekarskiego*. Następnie prof. dr n. med. Kinga Chałubińska (Wiedeń) zaprezentowała *Rodzinne pamiątki i refleksje o Pradziadku*. Przedstawiono też informacje o wystawie towarzyszącej sympozjum, przygotowanej przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk

Kolejne wystąpienia dotyczyły warszawskiego środowiska lekarskiego. Doc. dr hab. Zofia Podgórska-Klawe (Instytut Historii Nauki PAN) przedstawiła temat *W szpitalach warszawskich – ewolucja roli lekarza w XIX wieku*; dr Andrzej Sołtan (Muzeum Historycznego m.st. Warszawy) zaprezentował *Warszawskie „dynastie” lekarskie: Groerowie*; natomiast prof. dr hab. n. med. Andrzej Śródka (Instytut Historii Nauki PAN) omówił *Środowisko profesorów Akademii*

*Medyko-Chirurgicznej i wydziału medycyny Szkoły Głównej Warszawskiej (1857–1869).*

Spółeczna i charytatywna działalność Chałbińskiego stały się punktem wyjścia dla rozważań podjętych w kolejnych wystąpieniach. Tematem referatu prof. dr hab. Leszka Zasztowta (Instytut Historii Nauki PAN) była *Kasa im. Józefa Mianowskiego – dorobek i znaczenie*; dr Magdalena Gawin (Pracownia Dziejów Inteligencji IH PAN) omówiła *Narodziny i rozwój medycyny społecznej: krąg czasopisma „Zdrowie” i Towarzystwa Higienicznego*; a refleksje na temat etosu lekarza przedstawiła dr Antonina Sebesta (Kraków; Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego; PTT Oddział Kraków) w wystąpieniu zatytułowanym *Chałubiński był pierwszy... rozważania na temat ethosu lekarza na przykładzie działalności Tytusa Chałubińskiego i Alberta Schweitzera*. Natomiast interesujący epizod ze studenckiego życia Chałubińskiego przedstawił dr Jan Trynkowski (filister i badacz dziejów konwentu Polonia) w referacie *Tytus Chałubiński wśród filistrów konwentu Polonia*.

Druga sesja dotyczyła przyrodniczych poszukiwań Chałubińskiego i kręgu osób, z którymi współpracował realizując swoje tatrzańskie pasje. Rozpoczęła ją prezentacja *W Tatrach śladami Króla Tatr Krzysztofa Pietruszewskiego* (Łódź, PTT Oddział Łódź). Następnie prof. dr hab. Zbigniew J. Wójcik (Muzeum Ziemi PAN) wygłosił referat *Pasje górskie i przyrodnicze lekarza z Warszawy*; zaś dr hab. Maciej Janowski (Pracownia Dziejów Inteligencji IH PAN) omówił dawne górskie przewodniki w referacie *Na górę Detunata z przewodnikiem po Karpatach czy bez? Przewodniki górskie w monarchii Habsburgów*. Z kolei Wiesław A. Wójcik (Kraków; red. nac. „Wierchów”) przedstawił referat *Chałubiński, górale, Zakopane i Tatry*.

Następne wystąpienia dotyczyły historii Muzeum Tatrzańskiego. Doc. dr Ludovit Kocian (Bratysława) przedstawił referat *Antoni Kocyan a Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałubińskiego. Towarzystwo Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałubińskiego – narodziny, działalność, ludzie* zostało omówione w wystąpieniu dra hab. Mieczysława Rokosza (Kraków, UJ; były prezes Towarzystwa Muzeum Tatrzańskiego); zaś Magdalena Ciszewska-Rząsa (Zakopane; Galeria Antoniego Rząsy) podzieliła się swymi uwagami na temat zakopiańskiej szkoły artystycznego rzemiosła – *Wyrośli ze Szkoły Snycerskiej – Kenarowcy*.

Na zakończenie sesji ogłoszono następujące komunikaty podsumowujące obchody Roku Chałbińskiego: Barbara Czechmeszyńska-Skowron, (przewodnicząca Rady Fundacji Pokolenia Pokoleniom) – *Fundacja Pokolenia Pokoleniom w Roku Chałubińskiego*; Barbara Morawska-Nowak (Kraków; ZG PTT, przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Roku Chałubińskiego) – *O Roku Chałubińskiego – w telegraficznym skrócie*.

Tematyka symposium spotkała się z dużym zainteresowaniem. Postać doktora Tytusa Chałbńskiego ponownie skupiła wokół siebie krąg osób, nie tylko historyków nauki, ale i ludzi dzielących jego fascynację górami i przyrodą, a także tych, w których rodzinach pielęgnowana jest pamięć o Chałubińskim jako wspaiałym lekarzu, dbałym o swoich pacjentów, leczącym chorych a nie choroby.

*Anna Trojanowska*  
Instytut Historii Nauki PAN  
Warszawa

### XXIII OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA HISTORYKÓW KARTOGRAFII 24–26 WRZEŚNIA 2009 W WARSZAWIE

W dniach 24–26 września 2009 r. odbyła się w Warszawie XXIII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii pt.: *Dawna kartografia miast* zorganizowana przez Zespół Historii Kartografii Instytutu Historii Nauki PAN, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne S.A. i Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Patronat nad konferencją objęli Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy oraz Główny Geodeta Kraju. Poszczególne sesje odbywały się w Domu Rekolekcyjno-Formacyjnym na warszawskich Bielanych.

Obrady otworzył zastępca przewodniczącego Zespołu Historii Kartografii – mgr Jerzy Ostrowski. Następnie licznie przybyłych gości powitali dyrektor Instytutu Historii Nauki PAN – doc. dr hab. Jarosław Włodarczyk, dyrektor Archiwum Państwowego m.st. Warszawy – mgr Ryszard Wojtkowski oraz zastępca burmistrza dzielnicy Bielany – Zbigniew Dubiel.

Tematem konferencji była dawna kartografia miast, m.in. Lublina, Łodzi, Poznania, Słupska, Szczecina, Warszawy, Wieliczki i Wrocławia. Prezentowane referaty dotyczyły kartograficznej dokumentacji dziejów miast, a także współczesnego wykorzystania dzieł dawnych kartografów. Wśród omawianych zagadnień znalazły się m.in. forma prezentacji zabudowy na dawnych planach Warszawy, stopień wiarygodności dawnych map i planów, zakres ingerencji cenzury PRL, wykorzystanie planów w badaniach topograficznych i hydrologicznych oraz prezentacja dzieł dawnej kartografii w serwisie internetowym Polska. pl.

Pierwszej sesji przewodniczył mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa), a rozpoczął ją referat mgr Pawła E. Wespiańskiego (Warszawa) zatytułowany *Z badań obrazu zabudowy na dawnych planach Warszawy*. Autor przedstawił analizę kartograficznego obrazu zabudowy Warszawy w kilku aspektach: prezentacji zabudowy, rozróżnienia charakteru zabudowy, elementów kartometrycznych, standaryzacji prezentacji i grafiki prezentacji. Na podstawie licznych ilustracji